

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE

РОЗГАДАЙМО!

ЗАГАДКИ — НЕДОМОВКИ

- а) Таку я вдачу маю,
То лину, то стрибаю,
А прийде зима,
Стану сама.

Дунав хлопчик день, —
Не вгадав,
Дунав два — не вгадав,
Бо про не згадав.

- б) В небі хмара пролітала,
Білий пух порозсипала.
Він на землю міцно ліг,
Називають його

ХТО ЦЕЙ МАЛЯР?

Від міста до міста,
Від хати до хати
Ходить-ходить пан маляр
Вікна малювати.
Змалював сріблисто
І квітки і листя.

Всі його ми знаємо,
Всі його стрічаємо,
Та ніхто у гості
Не веде до хати,
І ніхто за працю
Не дає заплати.

ЩО ЦЕ?

- а) Летить тихо, лежить тихо,
А як сонце припече —
З шумом потече.
- б) Зимом буває, а весною щезає.

ДИВНА ХАТКА

Хатка-волохатка,
П'ять кімнаток має,
П'ять братів туди влізає.

У зимову пору там
Тепло всім братам.

МЕТАГРАМА

З „К” дерева захищає,
І на них вона завжди;
З „Н” звірятко заховас,
Коли треба від біди.

Загадка

Я не птах, а крила маю —
Хоча ними й не махаю,
Та лечу понад пустелі,
Понад море і оселі,
Не боюсь високих гір,
Що сягають ясних зір,
Хмару, бурю перескочу
І лечу, куди захочу,
Все літати звик я так,
Бо ім'я моє

ХТО ЦЕ?

Невеличка вся на зріст,
Та великий має хвіст.
Червонясту шубку має,
По гілках вона стрибає.
Бистрі оченята . . .
Хто це? Спробуй відгадати!

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ” ЗА
ЛИСТОПАД 1973: ЛИСТОПАДОВА ХРЕСТИКІВКА:
маЩка, СтЕжа, ЗбРуч, міШок, штИки, віЙна, шоЛом,
кличі, УСС, чеТар, окОпи, УПА, атаКа, лодКа. Бук-
ви на місці хрестиків дають: ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД.
ХРЕСТИКІВКА: Віз, Ехо, Сон, Ера, Лік, Кит, Аси.
Букви на місці хрестиків дають: ВЕСЕЛКА. НЕДО-
МОВКИ: а) яйце. б) Олівець. ШАРАДА: Мапа. ЩО
ЦЕ? Дім — дим.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця
у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народ-
ного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить
у ЗСА — 5.00 доларів, у інших країнах — рівновартість
цієї суми. Для членів УНС — 4.00 долари. Ціна окремого
числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 — центів.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Обкладинка роботи Юрія Матушевського

Published monthly, except June to September Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription \$5.00 per year. UNA members \$3.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Богдан Певний — Св. Миколай

ПОДАРУНОЧКИ ПРИИМЕМ ОХОЧЕ!

(Ілюстрація Юрія Козака)

Миколаю святий,
Опікуне дітей,
Ми не просим від Тебе дарунків —
Не на те ж ми магі
Добрі-чемні були,
Щоб від Тебе дістати пакунки.

Не на те, не на те
Незлюбили пусте
І все грішне — Господню зневагу,
А щоб чортик-удав
Нашим другом не став,
І в свою не вписав нас ватагу.

Та, якщо Ти, Святий,
Любиш добрих дітей
І приємність зробити їм хочеш,
Кожне з хлопців і дівчат
Від Твоїх янголят
Подаруночки прийме охоче!

Зневага — образа (contempt, scorn); удав — великий вуж, що, обвившись кругом тіла звіряти, задушусь її (boa constrictor); ватага — тут: gang.

Хлопці й дівчатка

Вероніка ФІЛОНОВИЧ

Ілюстрація Едварда КОЗАКА

СВЯТИЙ МИКОЛА В САНКАХ СИДИТЬ

Святий Микола в санках сидить,
Червоні віжки в руках держить,
Опенів срібних він поганяє
І по дорозі так промовляє:

„Біжіть швиденько і не баріться,
За сіру хмарку не зачепіться,
Бо на нас чемні діти чекають
І у віконце нас виглядають”.

Саночки повні див-подарунків —
Малих, великих — всяких папунків,
Слухняним дітям дари гарненькі,
А неслухняним — пруті сухенькі.

К. ПЕРЕЛІСНА

МОРОЗ

(Ілюстрація Ніни Мриц)

Дід Мороз засніжений,
Руки крижані,
У віконце стукає:
„Відчиніть мені!
Та пустіть погрітися,
Хоч біля дверей...
Бачу, вам там весело!
Скільки тут дітей!
Ех, якби на вулиці
Я їх запопав!
Ніжки поморозив би,
Щічки пощипав!
А то, бач, за стінами
У теплі сидять,
І пороздягалися,
Та ще й цвірінчать!”

Крижаний — льодовий (іcy); запопа-
сти — захопити, спіймати; щічка, пор. щока
— cheek.

ЛИСТИ ДО СВ. МИКОЛАЯ

Дійові особи (в порядку появи на сцені):

Івась	Оксана
Наталя	Святий Миколай
Мама	Секретар святого
Андрійко	Миколая
} — її діти	
Я р у с я	Поштар
Марко	Янголи
Ромко	Чортик
Учителька Рідної	Сніжинки
Школи	Діти в Рідній Школі

КАРТИНА І.

*Зустрігаються двоє сусідських дітей —
Івась і Наталя.*

ІВАСЬ: Я маю „кводра“! Я маю „кводра!“

НАТАЛЯ: О, так багато грошей! Що ж ти з ними
будеш робити?

ІВАСЬ: Авто куплю!

НАТАЛЯ: О ні! Авто куди більше коштує!

ІВАСЬ: Справді? А скільки?

НАТАЛЯ: Я справді не знаю. Може п'ять до-
лярів?

ІВАСЬ: Ну, то я заховаю цього „кводра“, поче-
каю п'ять років, поки не назбираю п'ять доля-
рів, і тоді куплю авто.

НАТАЛЯ: І будеш мене возити?

ІВАСЬ: Якщо будеш чемна.

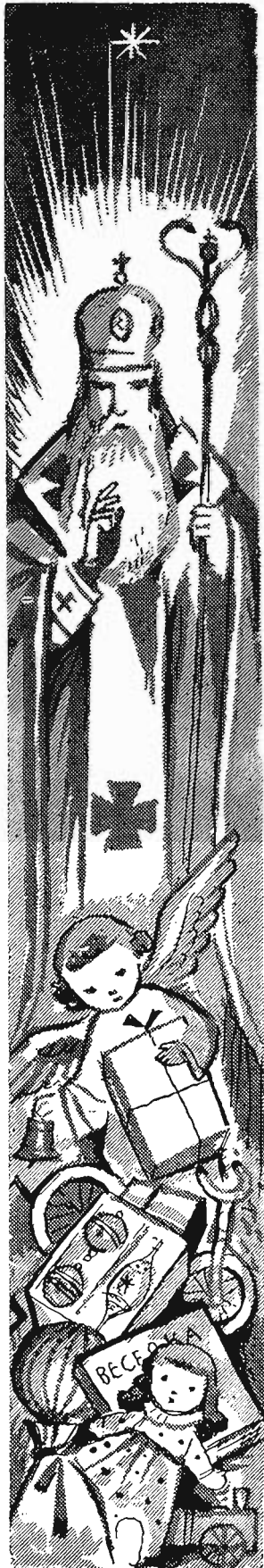
НАТАЛЯ: Я буду чемна.

ІВАСЬ: *(подумавши)*: Але два роки — це так дов-
го чекати! Я хочу мати авто тепер!

НАТАЛЯ: Алеж ти маєш тільки „кводра“!

ІВАСЬ: Я можу купити авто тепер і тільки за
„кводра“.

НАТАЛЯ: Ти мене дуриш! Яке можна авто купити за „кводра“?
ІВАСЬ: Цяцьковане!
НАТАЛЯ: О, таке авто! Що ж, їздити в нім не можна, але можна бавитись.
ІВАСЬ: Але насправді я і „кводра“ не маю... Мама мені його дала, щоб я купив картку й послав хворій бабусі до шпиталю.
НАТАЛЯ: О, тоді забудь про авто!
ІВАСЬ: Коли ж я не можу! Я побачив його в вікні, і воно мене манить. Знаєш що, Наталю? Бабусі вже краще, вона й без картки видужає. Я таки куплю це авто, а як бабуся повернеться із шпиталю, то дам їй цим автом побавитись.
НАТАЛЯ: Але це негарно, Івасю!
(Вибігає).

КАРТИНА ДРУГА:

В хаті.

МАМА: Андрійку, підмети кухню, будь-ласка!
АНДРІЙКО: Я не маю часу.
МАМА: Алеж і я не маю.
АНДРІЙКО: Я не можу замітати, бо я хлопець.
МАМА: Алеж то ти насмітив!
АНДРІЙКО: То не я, а кіт. Хай він замітає! Йому завжди є час!
МАМА: Де ти бачив, щоб кіт замітав! А кіт, власне чий?
АНДРІЙКО: Ярусин. (Тягне kota за хвіст).
МАМА: Алеж чому ти з ним бавишся, коли, він не твій? Я його більше з тобою бачу, ніж з Ярусєю. Отож, ти з ним бавився, дав йому цілу газету подерти, а тепер не хочеш прибирати.
ЯРУСЯ: Мамцю, я замету. Я дуже-дуже люблю замітати. Тоді так гарно, чисто робиться!
МАМА: Дякую, дорога донечко, а ти, Андрійку, дуже недобре поводишся!

КАРТИНА ТРЕТЯ:

Коло хати зустрілись два приятелі.

МАРКО: Здоров, Ромку!
РОМКО: Здоров, Марку! Що це в тебе в торбі?
МАРКО: Сніданок.
РОМКО: А що тобі мама поклала? Щось спеціальне?
МАРКО: О так, пиріжок із маком.
РОМКО: Давай його сюди!

МАРКО: Та не сіпай, торбу порвеш і піріжок роздушиш! Я й так з тобою хотів поділитись.

РОМКО: Поділитись?! Тут нема чим ділитись. Я всього хочу! В тебе вдома їх і так багато.

МАРКО: Але я в школі буду голодний.

РОМКО: Не вмреш, ти й так товстий *(дає Маркові стусана, вириває з його рук торбу й тікає, Марко плаже)*.

КАРТИНА ЧЕТВЕРТА

Клясна кімната в Рідній Школі.

ВЧИТЕЛЬКА: Діти, надходить Різдво. Це велике свято, день народження Бога нашого, Ісуса Христа. А перед Різдвом відвідає нас наш любий гість і охоронець — святий Миколай. Хто знає, коли це станеться?

ОКСАНА: Дев'ятнадцятого грудня!

ВЧИТЕЛЬКА: Правильно! А це недалеко, і вже пора нам готуватись. Почнемо вчитись співати привітальну пісню для святого Миколая. Співайте всі отак: *(співає)*:

Ой, хто, хто Миколая любить...

Діти співають за нею, помиляються трохи, співають ще раз.

ВЧИТЕЛЬКА: А тепер будете писати лист до святого Миколая. Тільки не будьте захланні, не просіть забагато! Просіть чогось невеличкого, корисного для вас, а також просіть доброго здоров'я для тата, мами й усіх рідних. *Діти, співаючи „Ой, хто, хто...” беруть від учительки папір, олівці ковертки й сідають писати листи.*

ЯРУСЯ: Андрійку, а чого ти просиш?

АНДРІЙКО: Не скажу! *(Показує їй язика)*.

ЯРУСЯ: Ну й не треба! Ти нечемний, тобі не святий Миколай, а хтось інший дарунка дасть. І ти добре знаєш, хто і якого дарунка.

АНДРІЙКО: Ти сама нечемна! *(Ще раз показує їй язика)*.

(Діти знов співають „Ой, хто хто...”)

НАТАЛЯ: Івасю, скажи мені на вушко, чого ти для себе просиш?

ІВАСЬ: *(на всю клясу, голосно)*: Авта.

НАТАЛЯ: Тс-с-с! Справжнього?

ІВАСЬ: А якого ж, за „кводра”?

НАТАЛЯ: Ти не можеш мати справжнього авта.

ІВАСЬ: А чому?

НАТАЛЯ: Бо в тебе нема грошей на газоліну.

ІВАСЬ: О... Ти маєш рацію. Ну, то я проситиму цяцькованого, але велико-о-о-го Оттаке! *(Показує)*.

НАТАЛЯ: Проби трохи менше, бо таке велике без газоліни не поїде. *(Діти співають „Ой, хто, хто...”)*

ОКСАНА: Пані вчителько, а чи можна у святого Миколая просити чогось не для себе, а для чогось іншого?

ВЧИТЕЛЬКА: Звичайно, можна, але ти така добра дівчина, що й для себе щось можеш попросити, він не відмовить.

ОКСАНА: Ні, ні, те, чого я прошу, таке велике, що для мене вже місця нема. Моя матуся дуже хвора, і я тільки одного хочу — щоб вона видужала. Про це я проситиму святого Миколая.

РОМКО *(до Марка)*: — А чого ти просиш?

МАРКО: Піріжків з маком. Два: один для мене, а один для тебе.

РОМКО: Хм! Он ти який! А я думав, що ти на мене сердишся...

(Діти вже гарно співають „Ой, хто, хто...”)

КАРТИНА П'ЯТА

На небі. На одній із хмар сидить святий Миколай, коло нього янголи, секретар із книгою. Гримить.

СВ. МИКОЛАЙ: Пане секретарю, хто це до нас стукає? Піди подивись!

СЕКРЕТАР: То поштар. Від дітей листи приніс.

СВ. МИКОЛАЙ: Веди його сюди!

Входить поштар із мішком листів, кланяється св. Миколаєві й янголам:

ПОШТАР: Ось ваша пошта, святий отче! Дві тисячі двісті звичайних листів і сорок рекомендованих. *(Дає квитанції секретареві, той підписує)*. Поштар виходить.

Секретар погинає розкривати листи.

СВ. МИКОЛАЙ: Ану, прочитай уголос! Що там наші діти пишуть?

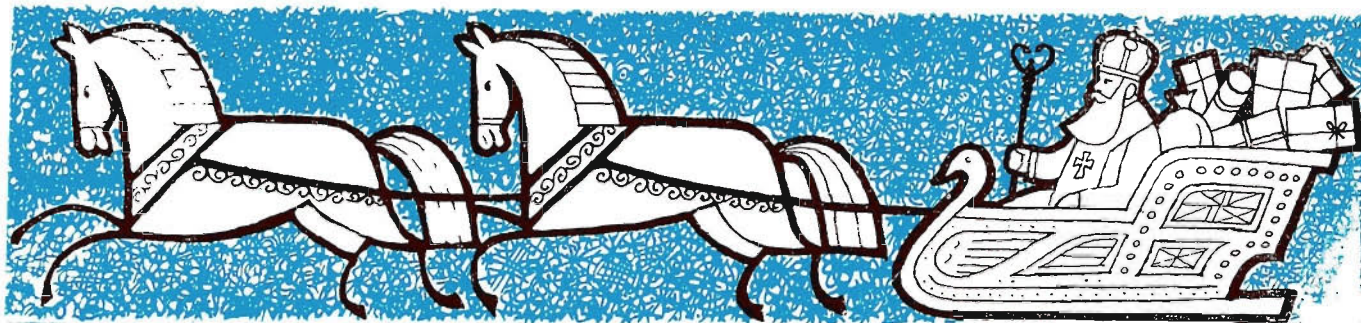
СЕКРЕТАР: Ось лист від Наталі.

СВ. МИКОЛАЙ: Ага, ага, знаю таку. Що ж пише Наталя?

СЕКРЕТАР: А пише вона таке:

Дорогий отче Миколаю!

Я тебе прошу і благаю:

*Принеси для мене, Наталі,
Для вбрання українського добрі зервоні коралі!*

СВ. МИКОЛАЙ: А чи ж чемна була Наталя?

СЕКРЕТАР: Зараз подивимось у книжку: вчилась у школі на самі „відмінно”, мамі допомагала, і до всіх була мила й привітна.

СВ. МИКОЛАЙ: Ну, то знайди найгарніші в світі, найчервоніші коралі та ще й гарну ляльку в додаток.

СЕКРЕТАР: А ось лист від Івася.

СВ. МИКОЛАЙ: А котрий то Івась? Чи не той, що цілий день сидить на ганку та на авта дивиться?

СЕКРЕТАР: Так, за ним таке водиться...

СВ. МИКОЛАЙ: А чи він шанує тата, маму й бабусю стареньку?

ЯНГОЛ: Я саме був коло їхньої хати й чув, що він до них часом неввічливо промовляє, а бабусі не післав до шпиталю картки, як вона була хвора...

СВ. МИКОЛАЙ: Гм, це не дуже гарно... Чого ж хоче Івась?

СЕКРЕТАР: Великого авта. От-такого! (*Показує*).

СВ. МИКОЛАЙ: А що в твоїй книзі про нього записано?

СЕКРЕТАР (*читає*): Мирончук Івась: спізвився до школи п'ять разів; списав завдання від сусіда три рази; бурмотів під ніс, як мама сварила, десять разів; показував язика двадцять п'ять разів...

СВ. МИКОЛАЙ: Ну, рекорди не найкращі. Він усе ж таки отримає авто, але отаке велике (*розставляє руки так, як Івась в Рідній Школі, але ввесь час звужує, поки розмір не виходить зовсім маленьким*). На другий рік хай

виправиться, то отримає щось краще!

СЕКРЕТАР: А ось Ромків янгол-охоронець має цікавого листа.

ЯНГОЛ-ОХОРОНЕЦЬ (*розгортає довгу рурку паперу*): Це довгий список різних речей, що мій Ромко замовляє, як по каталогу в крамниці. Я краще не буду його читати вголос, Отче, бо мені за мого пестунчика соромно...

СВ. МИКОЛАЙ: Але цікаво все ж таки знати. Почитай!

ЯНГОЛ-ОХОРОНЕЦЬ (*читає*):

Перше: сангата

Друге: акваріум з рибками

Третє: білку в клітці

Четверте: три білі мишки

П'яте: новий транзистор...

СВ. МИКОЛАЙ: Годі, годі! На нього й подарунків не вистачить! Хто так багато просить, нічого не одержить.

СЕКРЕТАР: Тут лист від Оксани. Вона просить тільки, щоб її мама видужала.

СВ. МИКОЛАЙ: Задзвони до найкращого лікаря і скажи йому, щоб знайшов ліки й вилікував Оксанину маму!

Секретар виходить.

ЯНГОЛ: Я знайшов лист від Юрси. Вона зовсім нічого не згадує про подарунки, а тільки вітає вас, отче Миколаю, із Різдвом Христовим.

СВ. МИКОЛАЙ: Яка мила дівчинка! Придумай для неї якийсь спеціальний дарунок!

Секретар вернувся.

СВ. МИКОЛАЙ: Ну, янголи й янголята, перечитуйте листи, перевіряйте по книгах, як хто поводивсь, і пакуйте дарунки, як хто заслужив! Та не забудьте і про різочку для нечемних.

(*Янголи беруться читати листи й загортати та пакувати в мішки подарунки.*)

ІНТЕРМЕДІЯ

СНІЖИНОЧКИ танцюють і співають:

Ми сніжиночки біленькі,
Ми крилаті і легенькі.
Ми сьогодні рано-вранці
Закрутилися у танці.

Нас багато: не злічити,
Не спіймати, не спинити.
Все навколо, місто ціле
Буде чисте, сніжно-біле.

Ми сніжиночки біленькі,
Ми крилаті і легенькі.
Ми сьогодні рано-вранці
Закрутилися у танці.

КАРТИНА ШОСТА

Всі діти гекають приходу святого Миколая.

ІВАСЬ (*виглядає у вікно*): Вже, вже йде святий Миколай із янголами а ззаду... Ой, боюсь! Ззаду — чорт із різками!

НАТАЛЯ: Чого ти боїшся?! То ж тільки для нечемних!

ІВАСЬ: Я теж часто був нечемний...

РОМКО (*побазивши гортика герез вікно, також ховається*): Ой-ой-ой! Я вже більш не буду піріжки від Марка відніматися!

Входять у хату Святий Миколай із секретарем і янголами, ззаду вбігає гортик з різками.

Діти співають „Ой, хто, хто...“

СВ. МИКОЛАЙ: Добрий вечір, любі діти! Ось і знов настав той час, коли ми з вами зустрічаємось. Це дуже приємна зустріч. Побачимо, як ви цього року поводитись, чи шанували маму й тата і нашу неньку-Україну, чи

добре вчилися у школі, чи багато українських книжок прочитали. Для чемних ми принесли гарні подарунки, а для нечемних — різки. Але я думаю, що зовсім нечемних серед вас нема. Чи може є? Ану, ті що були нечемні, сядьте на підлогу!

Багато дітей один за одним сідають...

НАТАЛЯ: Як усі сідають, то й я з ними. Я не хочу сама стояти... (*Хоче сідати*).

СЕКРЕТАР: Ні, Наталю, ти була чемна. І навіть ті, що посідали, справді не були дуже нечемні, тільки трошки. Отець Миколай справді добрий, і все вам вибачить, якщо ви пообіцяєте виправитись.

ДІТИ: Обіцяємо!

СВ. МИКОЛАЙ: Я вас люблю і всі провини прощаю. А тепер ми вам роздамо подаруночки.

СЕКРЕТАР: Ти, Наталю, просила червоних коралів — ось масш.

НАТАЛЯ: Якраз для моєї вишитої блюзочки! Дякую!

СВ. МИКОЛАЙ: А котрий з вас Івась?

ІВАСЬ: Це я!

ЧОРТИК: Ось я для тебе маю подарунок! (*Підходить із різкою*).

ЯНГОЛИ (*проганяють гортика*): Тікай ізвідси, хіба ж ти не чув, що святий Миколай його простив?

СВ. МИКОЛАЙ: Ходіть до мене, любі діти, ходіть ближче! Кожному з вас є подарунок і ласкаве слово!

Діти співають ще раз „Ой, хто, хто...“ святий Миколай іде на залю до тих дітей, що не брали угаста в виставі.

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

21. НЕРІВНИЙ БІЙ

Тим часом від пострілу все заворушилось у дворі. Собаки загавкали, люди вибігли з хати. Ні одної хвилини не можна було тратити.

— Тікай! Тікай зараз! — сказала мати до Лисички-Сестрички.

— А ти ж? запитала лисичка.

— Я слідом за тобою!

Лисеня стрілою пустилося в поле, а з поля до лісу. Часом оглядалося, чи біжить за ним мати.

А мати збрала останні сили, щоб затримати коло себе собак, поки встигне утекти її дитина. Собаки скочили через тин, скупчилися навколо лисиці. Позбігалося їх багато з інших дворів і всі напали на неї. А вона притулилась задом до тину, вищірила зуби й люто від них відгризалася. Ось вона боляче вкусила одного собаку за морду. Собака заскавулів, відскочив назад, за ним інші. Знову оточили її, тим разом ще тісніше. Та сили були нерівні, до того ж лисиця щораз більше знемагала від рани. Нарешті всі собаки гуртом накинулися на неї, хто за що вхопить. Остання її думка була про те, що її дитина вже безпечно добігає до лісу...

22. САМА ОДНА

Лисичка-Сестричка аж до ранку ждала своєї мами на краю лісу. Додому вона не бігла, бо знала, що її домівка зруйнована. А мама не прибігла. Ще втікаючи з села, Лисичка-Сестричка чула собачий галас. Тепер вона впевнилася, що її мама не минула собачих зубів. Якби була жива, то вже давно прибігла б. Коли вона шукала свою доню у неволі, то вже напевно розшукала б її тут у рідному лісі, на волі.

Сонечко вже стало, все ожило в лісі, стрекотить, співає, радіє. А лисичці так сумно і такою почувала вона себе самотньою! Ні мами, ні тата, ні братика, ні сестрички — сама-одна у великому лісі, серед усякої небезпеки.

Проте, голод давав про себе знати. Вчора цілий день та цілу ніч вона нічого не їла. Їсти дуже хотілося, сили не ставало, але якось не могла нічого живого їсти. Все це нагадувало їй кров її братчика, сестрички та мами.

„Ні, — думав, — поживлюся краще якою рослиною”.

23. „ОСКОМА”.

Тут, таки під лісом, жив лісничий. У нього на городі попід тином був засаджений виноград. Цього року китиці були на ньому такі великі й тяжкі, що аж лози вгиналися. Лисичка-Сестричка не раз бачила той виноград. І тепер туди подалася. Підбігла під тин, підскочила раз, другий, третій — виноград високо, не може дістати.

А тут, на біду, горобець нагодився — сидить на китиці та смачненький виноград дзьобає. Горобці — жартівливі та проворні хлопці. Як углянув він, що лисиця не може доскочити до винограду, зацьвірінкав про це іншим горобцям у городі; ті зацьвірінкали сороці, а сорока застрекотала по всьому лісі. Лисичка ще недалеко й у ліс зайшла, а там уже скрізь сміхи та пересуди про лисиччину пригоду. Вигадлива брехуха синиця вже й байку склала про ту пригоду, і всім та байка до смаку прийшлася. Куди не йде лисичка, всюди їй ту байку виспівують. Уїдлива білочка мало не до са-

мої землі на гілочках пригинається та все їй стрекоче ту саму байку:

Лисичка у садок побігла подивитись,
То цим, то тим там можна поживитись.

Глядить —

На тичках виноград висить.
От, дума, снідання смачне!
Неначе каже: їж мене!
Та от біда яка: відкіль вона не гляне,
Де не запнеться — не достане.
Облизує лисичка ротик —
Хоч би десяток ягідок...
А тут горобчик де не взявся
І до лисички обізвався:
„Здоровенька була, лисичко!
Поласуй з нами, молодичко!”
„Ні, — каже, — нам не йде,
Оскома нападе!”

„Оскома нападе! Оскома нападе!” — викрикувала сто разів білочка. — „Оскома нападе!” — буркнув і собі дятлик з сухої гілки.

І куди не поткнеться лисичка, всюди про той виноград та про оскому чує. І так їй на душі тяжко, і голод припікає, а тут ще й ті сміхи та пересміхи.

(Продовження буде)

Пояснення-словничок: тин — огорожа (fence); двір — тут: хата й господарські забудови (farm stead); вищирити зуби — показати зуби (to show teeth); стрекотіти — to chirp, croak; нагодитися — трапитися, зустріти (to meet, to arrive); пересуди — плітки, поговор (gossip); брехуха — розповідачка вигаданих історійок, пліток (tale-teller of gossip); білочка — вивірочка (squirrel); занутися — тут: піднятися, стати на задні ноги (to raise); поласувати — смачно поїсти; оскома — смак, апетит, сильне бажання. Також — вразливість зубів після солодощів або кислих яблук, тощо (appetite, great desire, setting on edge of teeth); дятель — жовна (woodpecker).

Богдан ЛЕПКИЙ

ТАМ У ЛІСІ

Там у лісі, на горісі,
Листячка не стапо,
Там у лісі, на горісі
Пташенятко спапо.

Зима вкопо, доонопа
Сніг і метелиця,
А пташатну — небожатну
Яр — веснонька сниться.

ЯК НА ЗИМУ ІЖАЧАТАМ МАЙСТРУВАЛИ ЧОБОТЯТА

(За шведською казкою Єви Биллов переказав Б. Д. — Ілюстрації Юрія Козака)

У їжачій родині було десятеро їжаченят. Важко було батькові-їжакові й матері-їжачисі справлятися із стількома діточками. В інших родинх було четверо-п'ятеро, а тут — подумайте! — цілий десяток та ще й самих хлопців.

Сердешна ньенька-їжачиха від ранку до вечора клопоталася-працювала, а батько-їжак їй допомагав. Правда, бувало й так, що батько-їжак сидів і читав газету, але тати всі однакові і таки

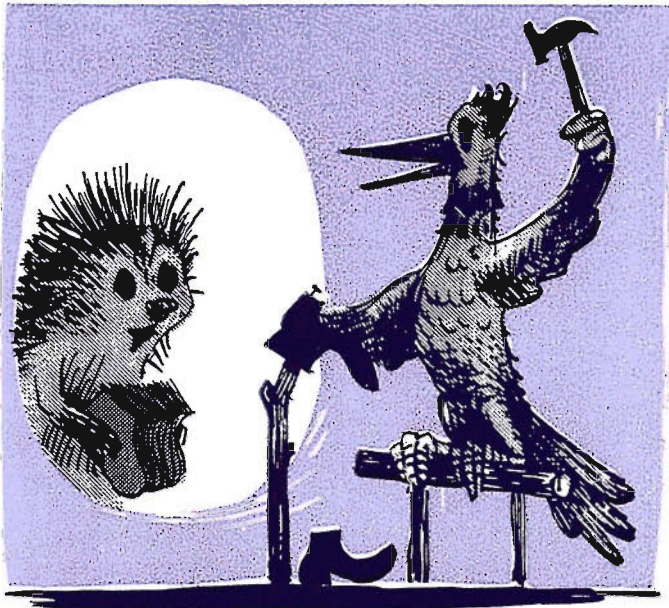
повинні знати, що діється в світі. Ньенька-їжачиха не мала ні хвилини спочинку: цілими днями чистила колючі кожушки їжаченят і втирала їм носики, а ввечері перед сном читала їм „Веселку”.

Улітку було тепло, і їжаченята бігали босоніж. Але восени стало в лісі вогко й холодно. Їжаченята верталися з прогулянок додому з мокрими ногами. Не було дня, щоб котресь не кашляло. Ньенька-їжачиха те тільки й робила, що напувала діток гарячим чаєм з липового цвіту.

— Ні, ніяк не можуть наші хлопці залишитися на зиму без чобіт! — вирішила ньенька-їжачиха.

Але скільки ж замовити чобіток для всіх десятих синків, коли в кожного по чотири лапки? Довго рахувала ньенька-їжачиха, поки дорахувалася, що треба разом сорок чобітків. Подумати тільки, як багато! Довго думала ньенька-їжачиха, що робити, і врешті додумалася. Добула із скрина зміїну шкіру, накинула на голову теплу хустину і пішла до довговухого зайця-кравця, що жив у недалекому куці.

— Зайчику-сусідо, будьте ласкаві скроїти з оцієї шкури моїм їжаченятам сорок чобітків!

— Заєць погодився і на другий день приніс покраяну шкуру.

— Вибачте, прошу, але тієї шкури, що ви принесли, вистачило всього на двадцять чобітків, якраз по парі на кожного, — з жалем говорив заєць. — Вашим їжаченятам доведеться хіба ходити на задніх лалках, як ходять усі достойні звірі.

Подякувала ньенька-їжачиха зайцеві-кравцеві та й поспішила до дятля-стукача.

— Дятлю-сусідо, будь-ласка, змайструйте із цих десяти кроїв чобітки для моїх їжаченят! — попросила ньенька-їжачиха.

— Добре, я з цим ділом скоро впораюсь! Приходьте завтра! — сказав дятель-стукач і почав стукати міцним дзьобом по дереві.

Ньенька-їжачиха прийшла на другий день по чобітки. Та ось лихо: дятель сказав, що не стало йому на всіх десять пар кілків і цвяшків, тож зробив тільки половину, п'ять пар чобітків.

— Не турбуйтеся! — потішив дятель. — Десять чобітків і десятеро хлоп'ят — якраз усім по одному!

Однак ньенька-їжачиха таки дуже затурбувалася: як же ж так, кожному синочкові та по одному чобіткові? Хіба будуть скакати на одній нозі...

Залишилося ще помастити чобітки жиром, щоб не пропускали води. Пішла ньенька-їжачиха над озеро до видри.

— Видро-сусідко, ви плаваєте у воді, і ваше вбрання завжди сухе, бо в ньому багато жиру. Намажте ним і оці чобітки для моїх їжаченят!

Узяла видра чобітки. І ось знову лихо: на другий день сказала видра їжачисі, що половину чо-

бітків ненароком упустила в воду й не може їх добути.

— Не розпачайте, все таки п'ять чобітків я вам повертаю, і ваші хлопці-їжачки можуть у них бігати — як не всі разом, то хоч по черзі.

Що ж було робити ньеньці-їжачисі? Подякувала й за таку пораду. По дорозі додому весь час думала, як зарадити лихові, та нічого не придумала. Вирішила спитати самих їжачків.

— Нику, Тику, Рику, Мику, Теку, Реку, Уку, Муку, Яку, Жаку! — покликала ньенька-їжачиха їжаченят. — Нумо, дітки, подумаймо, як розділити п'ять чобітків між вас усіх.

І стали вони думати-гадати, як поділити п'ять чобітків між десятеро їжаченят, коли в кожного їжаченяти по чотири лапки, а разом у них сорок лапок. Хіба узуги два чобітки на дві лапки Ника, а три — на три лапки Тика... Або чотири чобітки на чотири лапки Рика, а один чобіток на одну лапку Мика... Думали-гадали всяко, говорили-радили, аж у батьків-їжаків розболіли голови.

— Чи не піти б нам спати? Ранок від вечора мудріший! — порадив батько-їжак і позіхнув.

Тоді всі — батько, ньенька й діти — побажали одне одному доброї ночі, полягали на ліжечках і

заснули. І спали всі так міцно, що не пробудилися ні другого дня, ні за тиждень, ні за місяць. День і ніч було чути голосне хропіння з їжачого житла, і сусіди не знали, що сталося з їжаками.

А чи знаєте ви?

Справа дуже проста: їжаки сплять всеньку зиму і не прокидаються аж до весни.

К. ПЕРЕЛІСНА

Ілюстрація Михайла ДМИТРЕНКА

ЛЕГЕНДА ПРО СВ. МИКОЛАЯ

Це було уже давненько,
 Як були всі люди щирі,
 Ще коли у всьому світі
 По землі святі ходили...
 Якось раз святий Микола
 І Касян — у білих шатах
 В рай вертались через поле,
 Щоб те Богу розказати,
 Як вони у світі людям
 Божу ласку подавали,
 І як немічних, болящих
 І нещасних потішали.
 А якраз у тому часі
 Люди жнива покінчили
 Й золоті снопи пшениці
 До своїх stodол возили.
 Та одному при дорозі
 Вісь у возі поламалась,
 І тяжкі снопи пшениці
 Геть із воза позсувались...

Б'ється, б'ється дід старенький,
 Хоче вісь ту поладати,
 Але годі! де ж старому
 Віз самому підійняти?!
 От святому Миколаю
 Стало жаль старого.

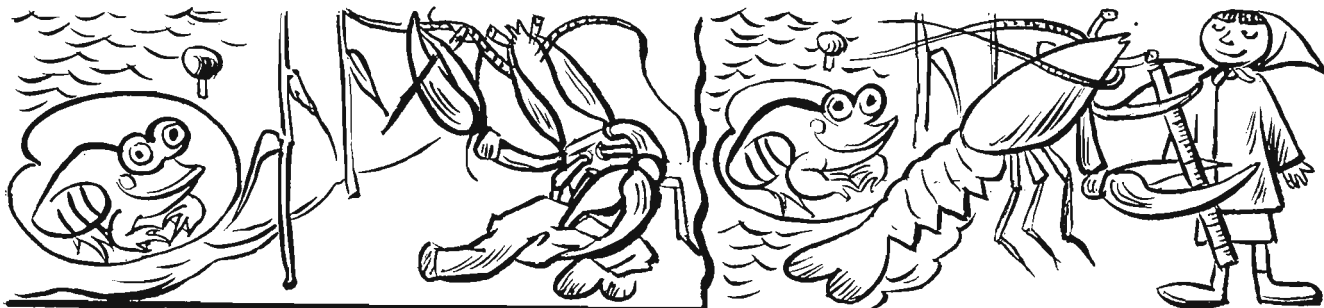
„Лихо!
 Поможім підняти воза!“
 До Касяна каже стиха.
 Та святий Касян не хоче
 Навіть ближче приступити,
 Щоб свою одежу білу
 У багні не забруднити.
 „Як до Бога повернуся,
 Знечистивши білі шати?
 Та ж Господь святу одежу
 Наказав нам шанувати!“
 А святому Миколаю
 Жаль було старого дуже,

Допоміг підняти воза,
 Хоч умазавсь, та байдуже!
 От прийшли вони до раю.
 А Господь усе те бачив
 Та й питає:

„Що це, отче,
 Забруднив ти шати наче?“
 Зажурився святий Микола
 І не знаєш, що й казати,
 Лиш промовив тихо: „Боже!
 Мусів діда рятувати“.
 І сказав Господь ласкаво,
 Позирнувши йому в вічі:
 „Шануватимуть Миколу
 З цього часу на рік двічі.
 А тебе, святий Касяне,
 Хоч зберіг ти чисті шати,
 Раз один в чотири роки
 Будуть люди шанувати“.

Св. Миколая шанують двічі на рік — 22 травня і 19 грудня, а св. Касяна лише 29 лютого за старим стилем.

ГОЦА ДРАЛА

Рак над річечкою жив,
Кожушанки теплі шив.

Гоца йде до рака зранку,
Щоб пошив їй кожушанку.

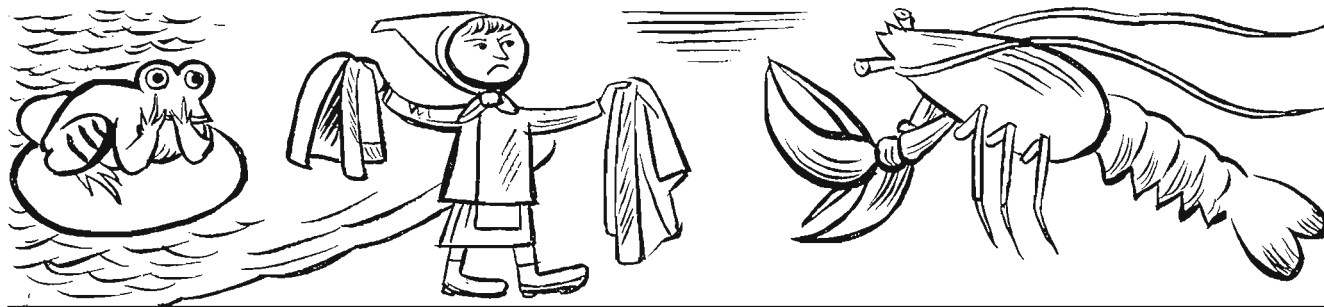
— О, пошиємо якстій,
Будеш, ніби лялька, в ній.

Шкурку з миші рак дістав,
Кожушанку шити став.

Цілий день кожуха шив
І задовго пошив.

Клепнями чах-чах! — обтяв,
І кожух закуций став.

Гоца тужить, Гоца плаче:
— Що зробив ти, пане раче?

Прийде холод, завірюха —
Як же бути без кожуха?

— Не журись, моя паняно,
Буде друга кожушанка.

Шкурку взяв, край, шив,
Врешті сон його зморив.

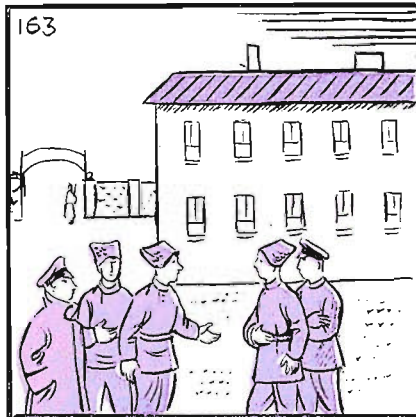
Як не силкувався — дарма!
Час вже спати, бо зима.

Рак із кручі в річку плюх! —
Гоцо, ший сама кожух!

БОГДАН-СИЧОВИЙ СТРЕЛЕЦЬ ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE BOHDAN-SICHOVY STRILETS

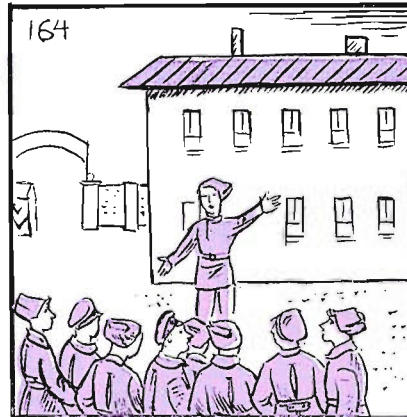
РОЗДІЛ XI: З КАРПАТ НАД ДНІПРО

CHAPTER XI: FROM THE CARPATHIANS TO THE DNIEPER

У Києві Богдан часто розмовляв у казармах з солдатами.

In Kiev, Bohdan held many discussions with the soldiers.

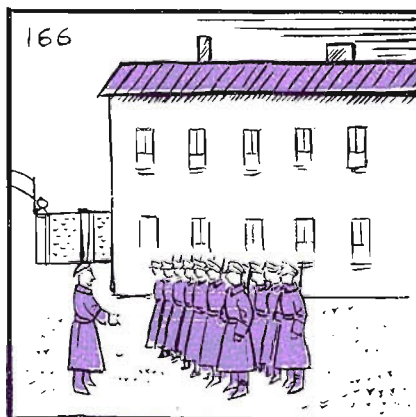
Часом промовляв на солдатських зборах про те, що треба творити окреме українське військо й уряд.

Occasionally he spoke at soldiers' meetings and pointed out the need of establishing a separate Ukrainian army and government.

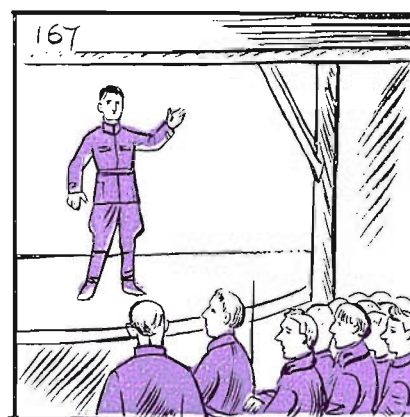
Врешті в українському комітеті Богдан твердо сказав: — „Твориться уряд України і треба зразкової військової частини для його охорони”.

Finally Bohdan told the Ukrainian committee: “A government of Ukraine is being created and it is necessary to form a first-rate military unit to defend it.”

Так постала в Києві нова військова частина Січові Стрільці.

And this is how a new military unit, called “Sichovi Stril'tsi,” came into being in Kiev.

На стрілецьких зборах уперше виступив старшина Євген з палким закликом:

— За Україну, за її уряд, за волю народу!

Appearing for the first time at a meeting was an officer by the name of Yevhen. “For Ukraine, for its government, for the freedom of our people,” was his fervent call.

(Закінчення дванадцятого розділу)

(End of Chapter XII)

— Моє серце відчуває, що тільки йому бути командантом! — сказав Богдан до своїх побратимів.

“I feel it in my heart that he should be the commander-in-chief,” said Bohdan to his friends.